

\ Raadsvoorstel

Zaak 56621

Onderwerp: Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2019

Openbaarheid: Openbaar

Portefeuillehouder: Burgemeester

Datum Raad: 12 december 2019

Nummer: 2019/7/

\ Samenvatting

De nationale regelgeving over de rechtspositie van raads- en commissieleden is gewijzigd waardoor de daarop gebaseerde lokale verordening geactualiseerd moet worden en daarmee ook de regelruimte wordt ingevuld die de nationale regelgeving biedt.

\ Conceptbesluit

Uw raad wordt voorgesteld om te besluiten:

De verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Voerendaal 2019 vast te stellen onder gelijktijdige intrekking van de Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden 2015.

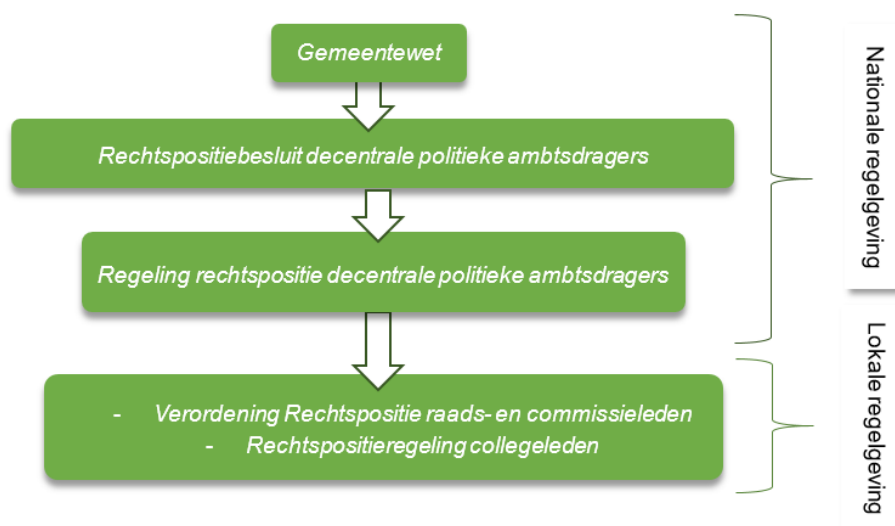
\ Grondslag

De grondslagen voor de voorgestelde verordening zijn:

- de Gemeentewet (de artikelen 79, 95, 96 en 97);
- het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers;
- de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers.

\ Aanleiding

Per 1 januari 2019 zijn de rechtspositieregels van alle voorzitters, dagelijks bestuurders en volksvertegenwoordigers van de gemeenten, provincies en waterschappen in één besluit en één regeling samengevoegd. De vroegere zeven rechtspositiebesluiten en onderliggende regelingen voor deze ambtsdragers zijn gemoderniseerd en waar mogelijk geharmoniseerd. In het Rechtspositiebesluit staat dat de gemeenteraad een aantal zaken bij verordening kan bepalen.

Figuur: hiërarchie regelgeving rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers voor gemeenten

De huidige verordening *Verordening Rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden 2015* is gebaseerd op de oude nationale regelgeving en daarmee verouderd.

Tot slot, voor 2019 was er één verordening voor de rechtspositieregeling van raads-, commissie- én collegeleden samen. In het Rechtspositiebesluit heeft ieder bestuursorgaan nu haar eigen regelruimte gekregen bij bepaalde regelingen, daarom stelt de gemeenteraad de verordening voor de raads- en commissieleden vast en het college de rechtspositieregeling voor collegeleden.

\ Doel

Het doel van het voorgestelde raadsbesluit is om voor raads- en commissieleden van de gemeente Voerendaal de regelruimte in te vullen die de nationale regelgeving biedt. De huidige Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden gemeente Voerendaal 2015 wordt ingetrokken. De nieuwe verordening voor raads- en commissieleden vervangt de verordening uit 2015.

\ Argumenten

Van het grootste deel van de nationale regels kan niet worden afgeweken. Deze onderwerpen (die dus geregeld zijn in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers), zijn niet in de Verordening opgenomen, zodat ook bij wijzigingen in deze regelgeving het niet nodig is om de verordening te actualiseren als deze wijzigingen geen gevolgen hebben voor het lokale maatwerk dat in de verordening is geregeld.

Lokaal te regelen rechtspositionele zaken raads- en commissieleden

Op lokaal niveau kan een beperkt aantal zaken rechtspositioneel door de gemeenteraad geregeld worden in een verordening. Voor gemeenten met minder dan 100.001 inwoners zijn dat de volgende zaken waarbij bij ieder onderwerp een voorstel wordt gedaan hoe daarmee om te gaan en/of het onderwerp in de voorgestelde verordening is opgenomen. Als raad kunt u hiervan afwijken en het voorgestelde besluit amenderen.

1. *Vergoeding voor de werkzaamheden.* De gemeenteraad kan bij verordening bepalen dat ten hoogste 20% van de vergoeding voor de werkzaamheden wordt uitgekeerd, berekend naar het aantal gehouden vergaderingen. In dat geval geschiedt de uitkering aan het raadslid op basis van het aantal bijgewoonde vergaderingen.
Voorstel: Om zogenoemde 'spook'-raadsleden tegen te gaan, kan deze bepaling in de verordening worden opgenomen. Gezien het feit dat hiervan in Voerendaal geen sprake is en gezien de administratieve last, wordt voorgesteld geen gebruik te maken van deze kan-bepaling.
2. *Toelage lid bijzondere commissie.* Indien de gemeenteraad besluit ter uitvoering van zijn taken en verantwoordelijkheden een bijzondere commissie in te stellen met een zodanig belang, belasting en tijdsbeslag dat die niet redelijkerwijs tot het reguliere werk van een raadslid geacht kunnen worden te behoren, kan de gemeenteraad bij verordening besluiten aan de raadsleden die lid zijn van die commissie ten laste van de gemeente een toelage toe te kennen van maximaal € 122,40 per maand voor de duur van de activiteiten van de commissie per maand.
Voorstel: Op dit moment kent de gemeente Voerendaal geen bijzondere commissies. Bij instelling van een bijzondere commissie kan de gemeenteraad bij verordening de toelage toekennen, daarom wordt voorgesteld om dit alsdan te regelen.
3. *Toelage lid onderzoekscommissie.* De gemeenteraad kan de hoogte van de toelage bepalen die een raadslid ontvangt als het raadslid lid is van een onderzoekscommissie als bedoeld in artikel 155a, derde lid, van de Gemeentewet.
Voorstel: Op dit moment kent de gemeente Voerendaal geen onderzoekscommissie als hiervoor omschreven. Voorgesteld wordt om dit te regelen als een onderzoekscommissie wordt ingesteld en het daarom nu niet in de voorgestelde verordening mee te nemen.
4. *Verzekering arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden.* De gemeenteraad kan bij verordening bepalen dat de raadsleden eenmaal per jaar een bedrag ontvangen ter hoogte van het bedrag van de vergoeding van hun werkzaamheden voor één maand,

waarmee zij voorzieningen kunnen treffen ter zake van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden.

Voorstel: Doorgaans wordt deze keuze alleen bij grotere gemeenten aangeboden waarbij de omvang van de werkzaamheden en inkomsten uit het raadslidmaatschap groter is.

Vorgesteld wordt om dit niet in de verordening op te nemen.

5. *Vergoeding kosten scholing.* De gemeenteraad kan voor de toepassing van niet-partijpolitiek georiënteerde scholing van een raadslid in verband met de vervulling van de functie van raadslid nadere regels stellen. Het gaat om scholing die niet partijpolitiek georiënteerd is. De scholing moet functiegericht zijn en beoogt de voor de functie benodigde vakkennis en vaardigheden te verwerven dan wel actueel te houden.
Voorstel: In de verordening zijn nadere regels opgenomen en het presidium beoordeelt een aanvraag (net als in de huidige verordening). Er is gekozen om geen financieel kader te hanteren maar dit per individuele aanvraag te beoordelen.
6. *Hogere vergoeding.* De raad kan bij verordening bepalen dat sommige commissieleden een hoger presentiegeld krijgen als het commissielid speciaal is aangetrokken vanwege zijn bijzondere beroepsmatige deskundigheid óf dat een commissielid een naar verhouding veel zwaardere taak dan andere commissieleden heeft.
Voorstel: Er zijn in Voerendaal geen commissieleden speciaal aangetrokken met een bijzondere deskundigheid of een naar verhouding veel zwaardere taak dan andere commissieleden, waardoor het voorstel is om dit niet in de verordening op te nemen.
7. *Bruikleenovereenkomst informatie- en communicatievoorzieningen.* Het is aan de gemeente in hoeverre zij bij de terbeschikkingstelling van de middelen nadere regels over het gebruik ervan (praktische voorwaarden) wil stellen, een uitdrukkelijke wettelijke grondslag voor een gebruikers- of bruikleenovereenkomst is niet nodig. Eventuele overname van ICT-middelen aan het einde van de bestuursperiode al dan niet tegen rechtswaarde is niet toegestaan. De overweging hierbij is dat het risico van datalekken zo veel mogelijk moet worden voorkomen. Bij overname zou de gemeente hierover de regie kwijt zijn, ook als de apparaten geschoond zijn.
Voorstel: In Voerendaal ontvangen raadsleden een tablet waarvoor ze een bruikleenovereenkomst tekenen. Vorgesteld wordt om dit te handhaven en de formulering alvast toekomstproof te maken voor het geval het college in de toekomst ook aan commissieleden informatie- en communicatievoorzieningen ter beschikking stelt.
8. *Reis- en verblijfkosten raads- en commissieleden voor reizen buiten de gemeente.* Tot slot bepaalt de Gemeentewet dat raads- en commissieleden vergoeding kunnen krijgen van reis- en verblijfkosten, gemaakt in verband met reizen buiten het grondgebied van de gemeente ter uitvoering van een beslissing van het gemeentebestuur alleen overeenkomstig door de raad bij verordening vastgestelde regels.
Voorstel: In de huidige verordening zijn hierover regels opgenomen, daarom is het voorstel om dit ook nu weer te regelen, maar dan aangepast aan regelgeving over reis- en verblijfkosten binnen de gemeente. Onder reizen “buiten de gemeentegrenzen” kunnen ook de buitenlandse dienstreizen worden geschaard. De naar redelijkheid gemaakte reis- en verblijfkosten voor dienstreizen in het buitenland, die door of vanwege de gemeente zijn georganiseerd komen ook voor vergoeding in aanmerking.
De vergoeding voor noodzakelijke en redelijkerwijs gemaakte verblijfkosten is niet nader ingevuld en is een lokale aangelegenheid per gemeente.
9. *Betaling presentiegelden commissieleden.* Het Rechtspositiebesluit en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers regelen niet wanneer de vergoedingen aan commissieleden worden betaald voor het bijwonen van commissievergaderingen zoals bedoeld in artikel 3.4.1 het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
Voorstel: In de praktijk gebeurt dit per kwartaal, het voorstel is om dit te handhaven en voor de duidelijkheid in de verordening vast te leggen.
10. *Betaling en declaratie van kosten.* Raadsleden krijgen een vaste onkostenvergoeding. Op grond van het Rechtspositiebesluit en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers kunnen raads- en commissieleden daarnaast bepaalde incidentele kosten declareren, maar niet geregeld is wanneer de vergoedingen en kosten betaald worden aan raads- en commissieleden en hoe die gedeclareerd kunnen worden. Voorstel: In de voorgestelde verordening is daarom een expliciete termijn en de manier van declareren vermeld.

Nationaal dwingend geregelde rechtspositionele zaken raads- en commissieleden

Zoals hiervoor vermeld, zijn in de voorgestelde verordening de onderwerpen niet vermeld waarvan niet afgeweken kan worden van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers. Ter informatie volgt hieronder een overzicht van de onderwerpen die per 1 januari van dit jaar zijn gewijzigd. Voor verdere verdieping treft u de tekst van deze regelgeving aan als digitale bijlage. Opgemerkt wordt dat het Rechtspositiebesluit na 1 januari 2019 nog een aantal keer is aangepast om abusievelijk verkeerde verwijzingen te corrigeren en een aantal bedragen aan te passen. In onderstaand overzicht zijn deze verwerkt tot en met de wijzigingen die in werking zijn getreden vanaf 18 juli 2019.

- Overzicht wijzigingen voor raadsleden:

1. Vergoeding voor de werkzaamheden: van € 396,33 naar € 990,55 per maand.
2. De onkostenvergoeding bedraagt € 173,17 per maand.
3. **Toelage voor fractievoorzitters.** Fractievoorzitters ontvangen een toelage op hun jaarlijkse raadslidmaatschapsvergoeding, groot $1,2\% + 0,4\% \times \text{aantal fractieleden buiten de fractievoorzitter}$ (met een maximum van 6,4 %). Nu is dit gewijzigd in een vast bedrag per maand vermeerderd met vast bedrag maal het aantal fractieleden buiten de fractievoorzitter (met een maximum van € 150 per maand). Bij tussentijdse wijzigingen geldt verrekening naar dag/maand.
Per 1 januari 2019 was de toelage € 70 per maand, vermeerderd met € 10 voor elk raadslid dat de fractie telt, de fractievoorzitter zelf niet meegerekend en met een maximum van € 150 per maand. Per 1 juli 2019 is de toelage € 71,40 per maand, vermeerderd met € 10,20 voor elk raadslid dat de fractie telt, de fractievoorzitter zelf niet meegerekend en bedraagt het maximum € 150 per maand.
4. **Tegemoetkoming ziektekostenverzekering:** het bedrag is van € 103,98 per jaar naar € 107,10 per jaar gegaan en per 1 juli 2019 naar € 109,24 per jaar. Als een raadslid in de loop van een maand is beëdigd of aftreedt wordt de tegemoetkoming berekend naar evenredigheid van de periode van uitoefening van het lidmaatschap in de bedoelde maand.
5. **Reis- en verblijfkostenvergoeding.** Een raadslid heeft ten laste van de gemeente aanspraak op vergoeding van:
 - a. reiskosten voor het bijwonen van vergaderingen van de gemeenteraad en commissies ('woon-werkverkeer') en
 - b. reis- en verblijfkosten voor reizen binnen de gemeente gemaakt voor de uitoefening van de functie ("dienstreizen").In beide gevallen gaat het om de kosten voor het gebruik van openbaar vervoer of bij gebruik van een eigen auto om het maximum bedrag dat door een werkgever aan een werknemer per afgelegde kilometer onbelast kan worden verstrekt (€ 0,19 per km) en de veer- en tolkosten. Bij dienstreizen kan ook aanspraak gemaakt worden op de parkeerkosten. Boetes en naheffing parkeerbelasting worden niet vergoed. Bij verblijfkosten gaat het om de noodzakelijk en redelijkerwijs gemaakte werkelijke kosten.
6. **Waarneming voorzitter of burgemeester door raadslid.** Wanneer een raadslid het voorzitterschap van de gemeenteraad meer dan 30 dagen onafgebroken waarneemt, ontvangt dit raadslid een toeslag van 8% op zijn vergoeding voor de werkzaamheden en een toeslag van 8% op de onkostenvergoeding. Wanneer een raadslid het ambt van burgemeester meer dan 30 dagen onafgebroken waarneemt, wordt zijn vergoeding voor de werkzaamheden aangevuld tot het bedrag van de bezoldiging van de burgemeester, vermeerderd met een vakantie-uitkering, eindejaarsuitkering en een eenmalige uitkering (deze uitkeringen zijn verder uitgewerkt in het Rechtspositiebesluit artikel 3.2.1.). Daarnaast ontvangt hij in plaats van een vervangende onkostenvergoeding, een vergoeding van de ambtskosten van € 394,09 en verder zijn van toepassing de bepalingen over woon-werkverkeer en reis- en verblijfkosten van de burgemeester, ter beschikking gestelde auto en over terugkeer wegens dringende redenen.
7. **Bewaken en beveiligen.** Indien het college van burgemeester en wethouders ten behoeve van een veilige woon- en werkplek van een raadslid, een wethouder of de burgemeester kosten maakt, die in het kader van het stelsel bewaken en beveiligen zijn aangemerkt als werkgeverskosten, komen deze ten laste van de gemeente.

8. *Informatie- en communicatievoorzieningen.* Het college van burgemeester en wethouders stelt ten laste van de gemeente aan een raadslid, een wethouder of de burgemeester voor de duur van de uitoefening van zijn functie informatie- en communicatievoorzieningen ter beschikking. Onder informatie- en communicatievoorzieningen wordt ook verstaan de daarbij behorende abonnementen.
 9. *Beroepsvereniging.* Indien een raadslid als zodanig lid is van een voor ieder raadslid toegankelijke, landelijk georganiseerde beroepsvereniging die blijkens haar statuten deskundigheidsbevordering of belangenbehartiging van de functie van raadslid ten doel heeft of mede ten doel heeft, wordt de contributie van die beroepsvereniging ten laste van de gemeente vergoed, tenzij het college van burgemeester en wethouders van oordeel is dat de activiteiten van de vereniging onvoldoende invulling geven aan het in de eerste volzin bedoelde doel.
 10. *Bedrijfsgeneeskundige zorg.* Het college van burgemeester en wethouders treft ten laste van de gemeente een voorziening voor bedrijfsgeneeskundige zorg voor de raadsleden.
 11. *Voorzieningen in verband met beroepsziekte of een dienstongeval.* Een raadslid ontvangt een vergoeding voor de noodzakelijk gemaakte kosten in verband met geneeskundige behandeling of verzorging in verband met een beroepsziekte of een dienstongeval:
 - a. voor zover deze kosten ten laste blijven van het raadslid;
 - b. voor zover de beroepsziekte of het dienstongeval niet aan eigen schuld of onvoorzichtigheid te wijten is. In bijzondere gevallen kan het college van burgemeester en wethouders bepalen dat overige schade aangemerkt wordt als voortvloeiend uit de beroepsziekte of het dienstongeval, naar redelijkheid en billijkheid, en gehoord de vergadering van fractievoorzitters van alle partijen in de gemeenteraad. Onder overige schade valt niet het gederfde inkomen.
 12. *Voorzieningen in verband met een structurele functionele beperking.* Indien een raadslid naar het oordeel van een arts een structurele functionele beperking heeft, kent het college van burgemeester en wethouders hem op aanvraag ten laste van de gemeente een voorziening toe als bedoeld in artikel 35, tweede en derde lid, van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen dan wel een financiële tegemoetkoming daarvoor. Een voorziening of een financiële vergoeding als hiervoor bedoeld, wordt alleen toegekend als die voorziening proportioneel is en niet reeds uit anderen hoofde is toegekend of vergoed.
 13. *Eindheffingsbestanddelen.* Een aantal vergoedingen, verstrekkingen en terbeschikkingstellingen zijn als eindheffingsbestanddeel aangewezen. Dit betekent dat de gebruikelijkheidstoets van de Wet op de loonbelasting 1964 niet meer afzonderlijk op lokaal niveau hoeft plaats te vinden en is het aanwijzen als eindheffingsbestanddeel ingeperkt.
- *Overzicht wijzigingen voor commissieleden:*
1. De vergoeding voor het bijwonen van de commissievergaderingen ('niet-raadsleden') bedraagt € 68,74.
 2. Verder zijn voor commissieleden de rechtspositieregels die voor raadsleden gelden van overeenkomstige toepassing voor zover het betreft: samenloop met arbeidsongeschiktheidsuitkering, bewaken en beveiligen, beroepsvereniging, informatie- en communicatievoorzieningen, vergoeding kosten scholing, beroepsziekte en bedrijfsongeval, voorzieningen i.v.m. structurele beperking en eindheffingsbestanddelen.

\ Kanttekeningen

Voorgesteld wordt om de verordening met terugwerkende kracht tot 1 januari 2019 in werking te laten treden. Dat is dezelfde datum waarop de nationale regelgeving in werking is getreden. Het was praktisch niet mogelijk om deze verordening vóór 1 januari 2019 aan uw raad voor te leggen, gezien het moment van bekendmaking van de nationale regelgeving en de aanvullende informatie hierover van het ministerie. Verder zijn de meeste rechtspositionele zaken dwingendrechtelijk geregeld op nationaal niveau en is deze regelgeving in de eerste helft van dit jaar nog een aantal keer aangepast. Tot slot bevat de voorgestelde verordening een beperkt aantal artikelen met daarin voornamelijk procedurele bepalingen waardoor inwerkingtreding met terugwerkende kracht zonder bezwaar mogelijk is. Er is overgangsrecht in de verordening opgenomen omdat het anders niet meer mogelijk zou zijn om declaraties voor de periode van 1 januari 2019 tot 30 dagen voor de vaststelling van de verordening in te dienen. Door het overgangsrecht wordt dit alsnog voor die periode mogelijk.

\ Relaties met programmabegroting en/of visiedocument

Het onderwerp valt binnen het programma Bestuur en Dienstverlening van de begroting.

\ Samenwerking met gemeente Simpelveld

De gemeenteraad van Simpelveld heeft unaniem in haar vergadering van 22 mei 2019 een nieuwe verordening vastgesteld. Deze verordening is als achtergrondinformatie opgenomen bij de bijlagen (bijlage d).

\ Financiële, juridische en organisatorische consequenties

Uitgaande van de voorgestelde keuzes, worden de extra financiële consequenties (waar nu nog geen rekening mee gehouden is) geschat op:

- jaarlijks circa € 400,= voor reiskosten van raads- en commissieleden;
- in 2020 circa € 1.800,= voor toelage vertrouwenscommissie, dit zal worden meegenomen in de programmabegroting 2020.

Organisatorisch betekent dit dat:

- er een standaard formulier wordt opgesteld voor het indienen van declaraties;
- de griffie en financiële administratie ook ingediende declaraties voor reis-, verblijf- en scholingskosten zullen verwerken (eventueel na goedkeuring door het presidium indien van toepassing).

Juridisch betekent het vaststellen van de verordening dat er voor de gemeente Voerendaal lokale aanvullingen gelden op het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers.

\ Uitvoering

Als de verordening is vastgesteld, wordt deze op de gebruikelijke wijze bekend gemaakt.

De raadsgriffier,

mr. drs. S. Dormans-Simons

\ Bijlage

1. Verordening Rechtspositie Raads- en commissieleden 2019

Voor verdere achtergrondinformatie zijn de volgende bijlagen digitaal beschikbaar:

- a. De Circulaire Introductie Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers inclusief bijlage (voor raads- en commissieleden met name pagina 1 t/m pagina 14 eerste alinea en pagina 33 laatste alinea t/m pagina 37).
- b. Het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
- c. De Regeling decentrale politieke ambtsdragers.
- d. De Verordening Rechtspositie Raads- en commissieleden gemeente Simpelveld 2019.